ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΟ ΘΡΟΝΟ

Η ΙΩΣΗΦΙΝΑ ΠΡΙΝ ΓΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ

Ἡ παιδική της ἡλικία.— Τὰ λόγια τῆς μάγισσας. — «Θὰ γίνετε κάτι παραπάνω ἀπὸ βασίλισσα !» Ὁ ἱππότης ντὲ Μπωαρναί.— Ὁ πρῶτος γάμος τῆς Ἰωσηφίνας.— Τὸ διαζύγιο.— Ἡ Ἰωσηφίνα στὸ Μοναστῆρι. — Ἡ Γαλλική Ἐπανάστασις.— Μέσα στὶς φυλακές. — Ἡ καρατόμησις τοῦ Μπωαρναί.— Ἡ γνωριμία τῆς Ἰωσηφίνας καὶ τοῦ Ναπολέοντος κλπ.

Ἡ γυναῖκα τῆς ὁποίας θὰ σᾶς διηγηθοῦμε τὴν περιπετειώδη ζωή, γεννήθηκε στὴ Μαρτινίκα ἀπὸ γάλλους γονεῖς στὶς 27 Ἰουνίου 1763, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Μαρτινίκας περιῆλθε ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ στὴ γαλλικὴ κατοχή. Βαφτίστηκε μὲ τὄνομα Μαρία—Ἰωσηφίνα—Ρόζα, πέντε ἑβδομάδες μετὰ τὴ γέννησή της. Τριῶν ἐτῶν, λίγο ἔλειψε νὰ γίνῃ θῦμα μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς της τοῦ τρομεροῦ κυκλῶνος ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τὴ Μαρτινίκα τὴ νύχτα τῆς 13 πρὸς 14 Αὐγούστου τοῦ 1766. Ἑφτὰ ἐτῶν, ἡ «Γιεγιέτ», ὅπως ἀποκαλοῦσαν χαϊδευτικὰ τὴν Ἰωσηφίνα, προσεβλήθη ἀπὸ εὐλογιά. Αὐτὸ εἶνε σχεδὸν τὸ μόνο ἀξιοσημείωτο γεγονὸς τῆς παιδικῆς της ἡλικίας. Κατόπιν τὴν ἔκλεισαν γιὰ νὰ σπουδάσῃ σ' ἕνα μοναστῆρι ὅπου ἔμεινε ὡς ὅτου ἔγινε 15 χρόνων. Μετὰ ξαναγύρισε στὸ σπίτι της, ὅπου, κοιτὰ στὴ μητέρα της, ἄρχισε νὰ μαθαίνῃ τὸ νοικοκυριό.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τῆς συνέβη ἕνα ἐπεισόδιο, τὸ ὁποῖο τόσες φορὲς τὸ διηγόταν κατόπι καὶ ποὺ τῆς εἶχε ἀφήσει βαθύτατη ἐντύπωση. Κάποια μέρα, μιὰ μάγισσα, ποὺ ἦταν περίφημη στὸ ρίξιμο τῶν χαρτιῶν, τῆς προεῖπε τὸ μέλλον της. Ἀφοῦ κύτταξε τὶς γραμμὲς τοῦ χεριοῦ της τῆς εἶπε ὅτι δὲν θἀρνοῦσε νὰ παντρευτῇ, ὅτι στὸ γάμο της αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν ἀτυχὴς καὶ ὅτι θὰ χήρευε γρήγορα... Ἀφοῦ τῆς εἶπε αὐτά, ἐπρόσθεσε κατόπιν : «Μετὰ τὴ χηρεία σας, θὰ γίνετε κάτι παραπάνω ἀπὸ βασίλισσα, θὰ κυριαρχήσετε σὲ ὅλο τὸν κόσμο, μὰ θὰ πεθάνετε δυστυχής». Αὐτὰ εἶπε ἡ μάγισσα. Ἡ Ἰωσηφίνα μέσ' στὴν ἀμεριμνησία τῆς ἡλικίας της δὲν ἔδωσε στὴν ἀρχὴ καὶ μεγάλη σημασία στὰ λόγια της.

Ὅταν ἔγινε δεκάχρονη ἡ Ἰωσηφίνα, ὁ πατέρας της τὴν ἔπῃρε μαζὶ του στὴ Γαλλία γιὰ νὰ τὴν παντρέψῃ. Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα ἐπίπονο ταξεῖδι στὸν Ἀτλαντικό, ἀπερβιβάσθηκαν στὶς 12 Ὀκτωβρίου 1779 στὴ Βρέστη, ὅπου ἐπρόσκειτο νὰ τοὺς δεξιωθῇ ὁ ἱππότης ντὲ Μπωαρναί, ὁ ὑπουργὸς γαμπρός. Ἐκεῖνος ὅμως βρισκόταν λόγῳ τῆς καθυστερήσεως τοῦ πλοίου, νὰ περιμένῃ, εἶχε ξαναγυρίσει στὸ Παρίσι. Ὡστόσο ἡ ματαιωθεῖσα αὐτὴ συνάντησις ἔλαβε χώραν στὶς 27 Ὀκτωβρίου, ἐπειδὴ ἀδιαθέτησε ἐντωμεταξὺ ἡ Ἰωσηφίνα.

Φαίνεται πὼς ἡ ἐντυπώσεις δὲν ἦσαν ἡ ἴδιες κι' ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη. Ἐνῶ ὁ λαμπρὸς ἱππότης ντὲ Μπωαρναί, προκάλεσε ἀπὸ τὴν πρώτη συνάντησή σὰν μέλλοντα σύζυγό του ἐξαιρετικὸς καλὴ ἐντύπωση, ἐκείνη δὲν τοῦ φάνηκε τόσο ὠμορφη ὅσο περίμενε. Ἡ γλυκύτης ὅμως τοῦ χαρακτήρος της, ἡ χάρις τῶν τρόπων της τὸν ἔκαναν νὰ λησμονήσῃ τὶς σωματικές της ἀτέλειες.

Ὁ γάμος τους ἔγινε ἐν στενῷ κύκλῳ στὶς 13 Δεκεμβρίου. Ἡ ἕνωσις αὐτὴ ἡ ὁποία ἐπραγματοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς αἰσιωτέρους οἰωνοὺς δὲν ἔμελλε νὰ εἶνε καὶ τόσο εὐτυχής.

Καὶ πράγματι ἀμέσως μετὰ τὸ γάμο, ὁ κομψὸς ὑποκόμης ντὲ Μπωαρναί, ἐμπιστευθεὶς τὴ σύζυγό του στὸν ἀδελφό του καὶ σὲ μιὰ θειά του, ξανάρχισε τὶς διασκεδάσεις τῆς νεανικῆς του ζωῆς. Καὶ καὶ ἐπίσκεψη ἡ Ἰωσηφίνα δὲν ἔλεγε τίποτε καὶ εἶχε βαλθεῖ μὲ τὰ δυνατά της νὰ προαγματοποιήσῃ τὶς ἐπιθυμίες τοῦ συζύγου της, ὁ ὁποῖος τὴν ἤθελε μορφωμένη καὶ κομψή. Ἤλπιζε ὅτι ἔτσι θὰ κατώρθωνε νὰ τὸν τραβήξῃ κοντά της. Μὰ δὲν τὸ πέτυχε, γιατὶ πιὰ' ὅλη τὴ γέννησή ἑνὸς ἀγοριοῦ κ' ἑνὸς κοριτσιοῦ, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ σφίξῃ τοὺς δεσμοὺς των, ὁ χωρισμὸς δὲν ἄργησε νὰ ἐπέλθῃ.

Πρὶν χωρίσουν ὁ ὑποκόμης ντὲ Μπωαρναί εἶχε ἀπενθύνει στὸ κοινοβούλιο—κατὰ τοὺς τότε τόπους—μιὰ ἀναφορὰ διὰ τῆς ὁποίας κατηγοροῦσε τὴν Ἰωσηφίνα ἐπὶ ἀπιστίᾳ ! Κατόπιν αὐτοῦ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου 1783, ἡ Ἰωσηφίνα συνοδευομένη ἀπὸ μιὰ θειά της καὶ τὸ γυιό της Εὐγένιο, μπῆκε στὸ Μοναστῆρι Πωτεμόν, ὅπου ἐσπουδάζαν κορίτσια καλῶν οἰκογενειῶν καὶ ὅπου ἀποτραβιόντουσαν ὅσες ἡλικιωμένες γυναῖκες ἤθελαν ν' ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὸν κόσμο. Τὸ μοναστῆρι αὐτὸ ἔδινε ἐπίσης ἄσυλο σ' ὅσες γυναῖκες βρισκόντουσαν σὲ διάσταση μὲ τοὺς συζύγους των. Ἐκεῖ μέσα ζοῦσαν ἥσυχα κ' ἦσαν ἐλεύθερες νὰ δέχωνται ἐπισκέψεις, ὅπως ἦσαν ἐλεύθερες νὰ πηγαίνουν καὶ στὴν πόλη ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτοῦσε.

Μετὰ τὸν τελειωτικὸ χωρισμὸ μὲ τὸ Μπωαρναί, ἡ Ἰωσηφίνα ξαναγύρισε στὴ Μαρτινίκα, ὅπου ἔγινε δεκτὴ μὲ ἀνοικτὲς ἀγκάλες ἀπὸ τοὺς δικούς της. Ἔμεινε ἐκεῖ δυὸ χρόνια καὶ ξαναγύρισε στὴ γαλλία τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1790 προσκληθεῖσα ὅπως λέγεται ἀπὸ τὸ σύζυγό της. Μετὰ τὴν ἐπιστροφή της στὴ Γαλλία ἡ Ἰωσηφίνα κι' ὁ Μπωαρναί συνηντοῦντο τακτικώτατα, συνέδεσαν τοὺς παλαιοὺς των δεσμούς, χωρὶς ὅμως νὰ ξαναρχίσουν καὶ τὴ συζυγικη τους ζωή.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς Γαλλ. Ἐπαναστάσεως ὁ Μπωαρναὶ ἀνακατέφτηκε ἐνεργῶς στὴν πολιτική. Ἐξελέγη μάλιστα καὶ Πρόεδρος τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως καὶ ἀπὸ τὴν ἰδιότητά του αὐτὴ ἀνήγγειλε, κατὰ τὴ νύχτα τῆς 29 πρὸς τὴν 21 Ἰουνίου 1791, στὴ Συνέλευση τὴν δραπέτευση τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. Κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτη αὐτὴ συνεδρίασιν, ἡ ὁποία διήρκεσε 127 ὧρες, ὁ Μπωαρναὶ βρισκόταν συνεχῶς στὸ βῆμα, ἀπαντώντας στὶς ἀλλεπάλληλες ἐρωτήσεις τῶν πληρεξουσίων, λαμβάνοντας σοβαρώτατα μέτρα γιὰ τὴ σύλληψη τῶν βασιλέων καὶ δίνοντας διαταγὲς ὡς παντοδύναμος ἄρχων. Βρισκότανε πιὰ στὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του. Ὁ λαὸς μάλιστα βλέποντας νὰ περνᾷ ὁ γυιός του Εὐγένιος, φώναζε : «Ζήτω ὁ Μάδοχος !»

Ὡστόσο μετὰ τὴν πτώση τοῦ Λουδοβίκου XVI καὶ τὴν ἐπακολουθήσαν ἀναστάτωση, ἡ Ἰωσηφίνα φρόντισε ν' ἀσφαλίσῃ τὰ παιδιά της καὶ τὰ παρέδωσε σὲ μιὰ φίλη της τὴν πριγκήπισσα Χοεντζόλλερν, ἡ ἴδια δὲ πῆγε κ' ἐγκατεστάθηκε στὸ Κρασσώ, στὰ περίχωρα τῶν Παρισίων. Σὲ λίγο ξαναπῆρε κοντά της τὰ παιδιά της τὸν Εὐγένιο καὶ τὴν Ὀρτενσία, γιὰ ν' ἀποδείξῃ δὲ τὴν δημοκρατικότητα τῶν ἰδεῶν της ἄρχισε νὰ μαθαίνῃ ραπτικὴ στὴν Ὀρτενσία, ἐνῶ τὸν Εὐγένιο τὸν ἔβαλε ὡς μαθητευόμενο σ' ἕνα ξυλουργό.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1791, ἡ Ἰωσηφίνα ξαναγύρισε στὸ Παρίσι. Μιὰ ζωὴ γεμάτη βάσανα κι' ἀγωνίες ἄρχισε τότε γι' αὐτή. Ὁ σύζυγός της, ὁ ὁποῖος ὀνομαστικῶς μόνον ἦτο τοιοῦτος, εἶχε συλληφθεῖ κατόπιν διαταγῆς τοῦ Συμβουλίου Γενικῆς Ἀσφαλείας. Ἡ Ἰωσηφίνα, τῆς ὁποίας ἡ καλοσύνη ἦταν ἄπειρη, ἄρχισε νὰ κάνῃ ἕνα σωρὸ διαρήματα γιὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσουν. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦταν νὰ φυλακισουν καὶ αὐτὴ στὴν ἴδια φυλακὴ μὲ τὸν ἄντρα της, στὶς Κάρμ.

Ἡ φυλακὴ αὐτὴ ἦταν ὑγρή, ἀκάθαρτη, ἐλεεινή. Οἱ φυλακισμένοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ζοῦν ὅλοι μαζί, ἀρρενικοὶ καὶ θηλυκοί. Ἐκεῖ ἡ Ἰωσηφίνα ξανάβρε τὸ Μπωαρναί μὲ τὸν ὁποῖο συνέχισε τὶς φιλικές της σχέσεις. Ὡστόσο καὶ τῶν δύο ἡ καρδιὰ τότε ἦταν δωσμένη ἀλλοῦ : Ἐνῶ ὁ Μπωαρναὶ ἦταν τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ τὴ Ἐλφίνη ντὲ Γκυστίν, ἡ Ἰωσηφίνα ἄρχιζε τὸ ἐιδύλλιό της μὲ τὸν ἔνδοξο στρατηγὸ Λάζαρο Ὄς, ποὺ ἦταν φυλακισμένος κι' αὐτὸς ἐκεῖ μέσα. Αὐστηρότατες διαταγὲς εἶχαν δοθεῖ ἀπαγορεύουσαι κάθε ἐπικοινωνία τῶν κρατουμένων μὲ τοὺς ἔξω τῆς φυλακῆς. Ὡστόσο εἶχε ἐπιτραπῇ στὰ παιδιὰ τῆς Ἰωσηφίνας νὰ τὴν ἐπισκέπτωνται. Μιὰ μέρα ἔπῆραν στὴ μητέρα τους ἕνα ὀκυλλάκι ποὺ τὸ εἶχαν βαφτίσει «Τυχερό». Κάτ' ἀπ' τὸ περιλαίμιο τοῦ ὀκύλλου αὐτοῦ, μιὰ ὑπηρέτρια πιστὴ στὴν Ἰωσηφίνα, εἶχε κρύψει ἕνα γράμμα διὰ τοῦ ὁποίου πληροφοροῦσε τὴν κυρία της γιὰ τὰ διαβήματα ποὺ γινόντουσαν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς της..

Ἡ Αὐτοκράτειρα Ἰωσηφίνα.

Ἐντωμεταξύ, ὁ Μπωαρναί, ἄκουσε ἀπαγγελλομένη τὴν θανατικὴ του καταδίκη χωρὶς ν' ἀνακριθῇ, χωρὶς νὰ ἐξεταθῇ κανένας μάρτυς, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτό του, χωρὶς καὶ νὰ ἐκδοθῇ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, συμπεριελήφθη κι' αὐτὸς σὲ μιὰ φουρνιὰ πενῆντα πέντε καταδίκων τοὺς ὁποίους καρατόμησαν. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν ἔμποροι καὶ ἱερεῖς, δικασταὶ καὶ ὑπάλληλοι, στρατηγοὶ καὶ ὑπουργοὶ, πρίγκηπες καὶ διανοούμενοι. Πέντε μέρες μετὰ τὴν καρατόμησιν τοῦ Μπωαρναί, ἡ Ἰωσηφίνα, πιὸ εὐτυχὴς ἀπ' αὐτὸν ἀπεφυλακίζετο.

Οἱ κακὲς ἡμέρες ἐπέρασαν πιὰ κι' ἡ τύχη εἰχεάρχίσει νὰ χαμογελᾷ πρὸς αὐτή. Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1795, παρ' ὅλα τὰ χρέη ποὺ εἶχε, ἡ Ἰωσηφίνα νοίκιασε ἕνα μέγαρο μὲ κήπους, αὐλὲς καὶ σταύλους, ὅπου ἐπλήρωνε 1000 φρ. τὸ χρόνο.

Ἐκεῖ συνεδέθη μὲ τὸ Μπαρρᾶ, καὶ λίγο ἀργότερα, διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Μπαρρᾶς, μὲ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ τὴν ἔκανε σύζυγό του καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Γάλλων, μὲ τὸ Ναπολέοντα ποὺ ἦταν ἁπλὸς στρατηγὸς τότε.

Ἰδοὺ πῶς ἔγινε ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ γνωριμία. Εἶχε ἐκδοθῇ τότε μιὰ διαταγὴ διὰ τῆς ὁποίας ἀπηγορεύετο στοὺς πολίτας νὰ ἔχουν ὅπλα στὰ σπίτια τους καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ τὰ παραδώσουν στὶς ἀρχές. Ὁ νεαρὸς Εὐγένιος Μπωαρναί, θέλοντας νὰ διατηρήσῃ τὸ ξίφος τοῦ πατέρα του, πῆγε καὶ παρεκάλεσε τὸ στρατηγὸ Βοναπάρτη νὰ τοῦ δώσῃ τὴ σχετικὴ ἄδεια. Ὁ Ναπολέων, στὸν ὁποῖο ἔκανε ἐντύπωση ὁ σεβασμὸς τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὴ μνήμη τοῦ πατέρα του, τοῦ τὴν ἔδωσε εὐχαρίστως. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ἰωσηφίνα πῆγε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ στρατηγό, ὁ ὁποῖος γοητεύτηκε ἀμέσως ἀπὸ τὴ χάρη της καὶ τὰ θέλγητρά της.

Ἡ συνάντησις αὐτὴ ἦταν ἡ ἀφορμὴ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ προφητεία τῆς μάγισσας, ἡ ὁποία τῆς εἶχε πεῖ ὅτι θὰ γίνῃ «κάτι παραπάνω ἀπὸ βασίλισσα» δηλαδὴ αὐτοκράτειρα ! Πράγματι σὲ λίγους μῆνες ἐγίνοντο οἱ γάμοι τοῦ Βοναπάρτου καὶ τῆς Ἰωσηφίνας. Ἡ καλὴ τῆς τύχη ὅμως δὲν τῆς χαμογέλασε ὡς τέλος. Ὁ Ναπολέων ὅταν ἔφθασε στὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του, τὴν ἐχώρισε γιατὶ δὲν γεννοῦσε διάδοχο καὶ ἐνυμφεύθη τὴν αὐστριακὴ πριγκήπισσα Μαρία Λουΐζα.